

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ара Гарабед Капрелян, дм

Ръководител Катедра по нервни болести на МУ-Варна

Член на Научно жури по обявения конкурс за доцент към Катедрата по неврология и неврохирургия, Сектор „Неврология“ при Факултет „Медицина“ на МУ-Плевен

Държавен вестник, бр. 12 от 11.02.2014 г.,

Заповед № 1111/27.05.2014 г. на Ректора на МУ-Плевен

С Решение на Председателя на Научното жури и съгласно Заповед на Ректора на МУ-Плевен съм определен да представя рецензия относно кандидатурата на д-р Мая Пенкова Дановска-Младенова, дм, по обявен конкурс за академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 7. “Здравеопазване и спорт” по професионалното направление 7.1. „Медицина“ и научна специалност „Неврология“ (03.01.19) към МУ-Плевен.

Настоящата рецензия е разработена и представена съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ-Плевен.

Прегледът на представените ми документи показва, че обявата по конкурса е законна и е обнародвана в ДВ, бр. 12 от 11.02.2014 г. Единствен кандидат е д-р Мая Пенкова Дановска-Младенова. Всички необходими документи са изготвени от кандидата, като са спазени напълно изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на Академичния състав на МУ-Плевен.

За конкурса д-р Мая Дановска е представила коректно изготвени списъци на научните си трудове и резюмета, участия с доклади на научни срещи, справки за учебна натовареност и др.

Биографични данни и професионална кариера:

Д-р Мая Пенкова Дановска-Младенова е родена на 28.05.1958 г. в село Ореховица, Плевенска област. През 1977 г. завършва средно образование в Английска езикова

гимназия - гр. Видин, а през 1983 г. - висше образование по медицина в МФ-Плевен като отличник на випуска. Придобива специалност по нервни болести през 1988 г. Професионалната ѝ кариера започва през 1983 г. като лекар-ординатор в Първа Неврологична клиника на Катедрата по неврология и неврохирургия на МУ-Плевен. От 1984 г., след конкурс, работи последователно като асистент (1984-1988), старши асистент (1988-1991) и главен асистент (от 1993 досега) в същата катедра. През 1996 г. полага изпит TOEFL, а през 1999 г. завършва основен курс по компютърна грамотност. За периода 2002/2004г. участва в квалификационни курсове по доплерова сонография в УМБАЛ „Царица Йоана”, ВМА и УСБАЛНП”Св.Наум”, София. От 2008 г. има призната правоспособност по ултразвукова диагностика на нервната система (МУ-Плевен). През 2012 г. завършва квалификационен курс „Актуални проблеми на педагогиката и андрагогиката”. През 2012 г. защитава успешно докторска дисертация на тема: „Про/антиоксидантен статус на кръвта на болни с остър паренхимен мозъчен кръвоизлив – възможна връзка с неврологичния дефицит и клиничен изход” в МУ- Варна. През май 2014 г. е завършила семестриално задочна магистратура „Обществено здраве и здравен мениджмънт” ФОЗ, МУ-Плевен (фак. №210256).

Общо описание на представените материали:

Д-р Мая Дановска участва в конкурса за доцент с общо 102 научни труда - 45 научни публикации, от които 31 публикации са в пълен текст в български списания и сборници и 5 (1 под печат) в международни научни списания с импакт фактор (IF). Съавтор е в 1 учебник. Автор и съавтор е на общо 57 научни съобщения изнесени на български и международни научни форуми.

Научна продукция след придобиване на образователна и научна степен „доктор” (2012 г.):

Наукометричните критерии, посочени в Правилника на МУ-Плевен за развитие на академичния състав, са изпълнени от д-р Мая Дановска както следва: научни трудове след докторска дисертация - общ брой 31, от които 26 реални печатни публикации в списания и сборници (5 в чуждестранни списания, 15 в български научни списания и 11 броя доклади, изнесени на конгреси и конференции у нас, отпечатани в пълен текст) и 4 публикации в учебник. Самостоятелен или първи автор е в общо 14 (45.2%) от представените научни трудове.

Публикациите на д-р Мая Дановска имат общ Impact Factor 9.479: от статии - 5.317 и от резюмета - 4.162. Трудовете са цитирани положително общо 76 пъти - 13 в български и 63 в чуждестранни научни издания (по база данни на Scopus, Web of Knowledge, PubMed и др.).

Характеристика и приноси на научната продукция:

Научната дейност е разпределена в следните основни неврологични направления: мозъчносъдови заболявания (проучвания върху ролята на възпалението и оксидативния стрес в патофизиологията на мозъчния инсулт, възпалителни и оксидативни маркери при пациенти с исхемичен и хеморагичен инсулт, постинсултни речеви и когнитивни нарушения, про/антиоксидантни промени в кръвта на пациенти с васкуларни рискови фактори, първична и вторична профилактика на мозъчносъдовите заболявания), качество на живот при пациенти с неврологични заболявания, доплерова сонография, лекарствена терапия на неврологични заболявания, множествена склероза, описания на редки клинични синдроми и др.

Водещите и оригинални научни приноси на д-р Мая Дановска са в областта на съдовите заболявания на нервната система, на които е посветен дисертационния труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор” на тема: „Про/антиоксидантен статус на кръвта на болни с остър паренхимен мозъчен кръвоизлив - възможна връзка с неврологичния дефицит и клиничен изход” (№ I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, I.8, I.9, I.10, I.11, I.18, I.19, I.21, I.23, I.26, I.27, I.37, I.38). С особено важен приносен характер е проведеното сравнително проучване на пациенти с паренхимен мозъчен кръвоизлив, със съдови рискови фактори и клинично здрави лица чрез симултанно изследвани показатели от антиоксидантния капацитет на кръвта, нива на маркери на възпалението и оксидативното увреждане в циркулацията. Извършената комплексна оценка на прогностичната стойност на клиничните, невроизобразяващи и про/антиоксидантни параметри при пациенти с паренхимен мозъчен кръвоизлив разкрива различна констелация от прогностични фактори за ранна и късна преживяемост на пациентите (№ I.1, I.2). С голяма практическа стойност за ежедневната неврологична практика са данните, че прогностичната роля на hs-CRP зависи от неговата измерена стойност в първите 48 часа от началото на мозъчния кръвоизлив - увеличаването му над 4.5 пъти спрямо нормалната стойност се асоциира със значимо по-ниска преживяемост на третия месец от кръвоизлива (№ I.1, I.2). Цялостният труд дава идеи за използване на нови провъзпалителни и оксидативни маркери за тежестта на неврологичния

дефицит, клиничния изход и прогнозата на пациенти с ПМК, които са достъпни за бързо определяне и рутинно приложение в клиничната практика с оглед оптимизиране на терапевтичните подходи. Предлага се въвеждане на определянето на hs-CRP в задължителния набор от лабораторни изследвания, утвърдени в лечебно-диагностичния алгоритъм на националния консенсус за мозъчно-съдови заболявания.

Друго важно направление, представляващо клиничен интерес са проучванията върху динамиката на свободнорадикалните процеси в остра и хронична фаза на исхемичния мозъчен инсулт (№ I.13, I.14, I.15) с цел установяване на про/антиоксидантни промени в кръвта на пациенти с исхемичен инсулт и определянето тяхната връзка с тежестта на неврологичния дефицит и изхода от заболяването, които предоставят допълнителни диагностични, прогностични и терапевтични възможности при пациентите с исхемичен инсулт.

С фундаментално-приложен приносен характер са разработките по темата клинични детерминанти и лабораторни маркери за постинсултно когнитивно влошаване (№ I.7, I.16, I.22, I.25, I.45). Обобщени са литературни данни за комплексните патофизиологични механизми на постинсултното когнитивно влошаване и идентифициране на надеждни клинични и лабораторни маркери за предикция на когнитивно влошаване. В контекст на хипотезата за възможна връзка между маркерите за системно възпаление и когнитивните дисфункции са проследени за 1 година пациенти с лек до умерен исхемичен инсулт ($mR < 4$). Потърсени са значими клинични и лабораторни детерминанти, асоциирани с повишен риск от когнитивно влошаване, както в острата фаза на заболяването, така и 1 година след началото. Резултатите от проучванията показват, че възраст, образование, систолно артериално налягане, хипергликемия и серумно ниво на hs-CRP са значими детерминанти за ранно когнитивно влошаване (№ I.7, I.22, I.25 и I.45). Изследван е и когнитивния статус на пациенти с диабетна полиневропатия с цел да се установи ефекта на някои рискови фактори върху когнитивните функции (№ I.20). Интересите на автора към темата за когнитивни дисфункции в теоретичен, експериментален и клиничен аспект намират реализация в няколко обзорни работи (№ I.7, I.16, I.17, I.20, I.22, I.25, I.28, I.40, I.45).

Със съществен практически принос са проведените сравнителни проучвания (№ I.8, I.18, I.27, I.29, I.30, I.31, I.32, I.33, I.41) при пациенти с хеморагичен инсулт, при които са анализирани клинични симптоми и скенеграфски параметри. Потърсена е корелационна връзка между скенеграфските параметри, тежестта на клиничната симптоматика и леталния изход. Получените резултати са обобщени и сравнени с литературни данни.

Направените обобщения обогатяват цитираните литературни данни и намират приложение в клиничната практика.

Разработените теми по проблемите на рисковите фактори за мозъчен инсулт в насока първична и вторична профилактика на МСБ (№№ I.6, I.9, I.19, I.23, I.26, I.36, I.42, I.43, I.44) могат да бъдат оценени с практически-приложен характер.

Проучените и подробно описани редки клинични случаи обогатяват познанията за клиничната презентация и възможността за своевременно диагностициране и имат основно приложен приносен характер (№ I.24, I.34, I.35).

Научни активности:

Представени са 57 доклади и постери, отпечатани в резюме от научни прояви в България като по въпросите на съвременната диагностика и лечение на мозъчно-съдовите заболявания са 53. След придобиване на образователната и научна степен „доктор” са изнесени 3 научни съобщения с резюмета на английски език на международни научни форуми в България. Повечето от научните съобщения впоследствие са публикувани като научни статии.

Д-р Дановска има принос за развитието на лекарите и специализантите по неврология чрез участие в изпитни комисии при провеждане на колоквиуми на специализанти, практическо обучение и участие в комисия за придобиване на професионална квалификация за извършване на високоспециализирани дейности в медицината на тема: „Доплерова сонография”. През последните 6 години тя отговаря за специализацията по неврология на 4 лекари (2 българи и 2 англезични чужденци).

Д-р Дановска е водещ изследовател в 1 научно-изследователски проект, финансиран от МУ-Плевен.

Член е на Българското дружество по неврология, Българска асоциация по невросонология и мозъчна хемодинамика; Европейското дружество по невросонология и мозъчна хемодинамика и на Световната асоциация по мозъчен инсулт.

За постигнати високи резултати в проведената атестация на МУ-Плевен, с решение на академичния съвет, д-р Дановска е наградена с плакет „За заслуги към университета”.

Оценка на учебно-преподавателска дейност:

Д-р Дановска преподава неврология в МУ-Плевен на студенти по медицина българоезично и англезично обучение. Учебно-преподавателската и консултативна

дейност на кандидата обхваща студенти по медицина, стажант-лекари и специализанти по неврология и ВСД „Доплерова сонография”.

Д-р Дановска е съавтор на 1 учебник “General Neurology” (2002 г.), предназначен за студенти по медицина, англоезично обучение (самостоятелен автор на 2 глави - Chapter 1: Reflex activity and its clinical significance и Chapter 10: Alterations of consciousness. Brain Death и съавтор на 2 глави - Chapter 6: Syndromes of spinal cord and brain stem lesions и Chapter 7: Autonomic nervous system and autonomic disorders).

Съгласно приложената справка за последните 3 академични години, д-р Мая Дановска има средна учебна натовареност от 247 часа годишно от провеждани практически упражнения и лекции на студенти по медицина БЕО и АЕО.

Оценка на диагностично-лечебната дейност:

Д-р Мая Дановска е работила като асистент - невролог от 1984 г. Има специалност „Неврология” от 1988 г. и е квалифициран и утвърден невролог, в потвърждение на което е значителната по обем лечебна, консултантска и експертна дейност. От 2005 г. е републикански консултант по неврология към УМБАЛ „Д-р Г. Странски”- ЕАД Плевен.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Д-р Мая Дановска е с изграден авторитет на всеотдаен лекар и утвърден специалист - невролог, с голяма преподавателска и творческа активност. По наукометрични критерии отговаря напълно на изискванията на Закона и Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Плевен.

Добавяйки към тези аргументи и личните ми впечатления от кандидата, като ерудиран учен и етичен колега ми дават основание да дам положителна рецензия и предлагам на уважаемите членове на Научното жури също да гласуват положително Д-р Мая Дановска-Младенова да заеме академичната длъжност „Доцент” по Неврология (03.01.19) в МУ-Плевен.

12.06. 2014 г.

гр. Варна

Изготвил рецензията:

/Проф. д-р Ара Капрелян, дм/

